

Wiadomości Numizmatyczne, R. LVIII, 2014, z. 1–2 (197–198)

Z N A L E Z I S K A

DROBNE ZNALEZISKA MONET RZYMSKICH Z TERENU POLSKI (CZ. 2)

Wyszczególnione poniżej monety zostały opisane i określone na podstawie fotografii, w większości przypadków nie udało się pozyskać danych metrologicznych.

Białystok, pow. grodzki — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż wrzesień 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, denar, 103–117 r., Rzym, RIC II ?.

Av.: IMP [...] AVG GER [...] M TR P [...] IO [...], popiersie w wieńcu i w draperii (?) w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, postać kobieca stojąca w lewo trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

Bielany Wrocławskie, gm. Kobierzyce, pow. wrocławski

M.: nieznane. **D.:** nie później niż czerwiec 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Maksymian Daja, Ae 2 (follis), 312 r., Antiochia, 20 mm, RIC IV 167b.

Av.: IMP C GAL VAL MAXIMINVS P F AVG, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: SOLI IN-VICTO, Sol stojący w lewo w długiej szacie unosi rękę i trzyma głowę Serapisa, w odcinku ANT, oznaczenia w polu z lewej i z prawej niemożliwe do odczytania.

Bolków, m., pow. jaworski

M.: ok. 2 km na wschód od miasta przy drodze krajowej nr 5. **D.:** nie później niż październik 2012 r. **L.:** 2 monety znalezione razem.

1. *Rzym, Nerwa, denar, 96–98 r., Rzym, RIC II ?.*

Av.: IMP NERVA CAES AV [...], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: [...] – AVGV[...], postać kobieca stojąca w lewo trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

2. *Rzym*, Trajan, denar, 101–117 (?) r., Rzym, RIC II ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: [P] M TR [...], postać kobieca stojąca w lewo trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

Borek, gm. Buczyna, pow. kluczborski

M.: przysiółek Kania blisko brzegu rzeki Proсны. **D.:** nie później niż styczeń 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 134–138 r., Rzym, 17 mm, 2,61 g, RIC II 290.

Av.: HADRIA[NVS] – AVG COS III P P, głowa w prawo.

Rv.: VOT[A PVBLIC]A, cesarz stojący w lewo składa ofiarę z patery nad ołtarzem.

Choroszcz, m., pow. białostocki — okolica

M.: nieznanne miejsce nad rzeką Narew. **D.:** nie później niż październik 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz (Lucylla), denar, 169–183 r., Rzym, 2,4 g, RIC III 774.

Av.: LVCILLAE AVG – ANTONINI AVG F, popiersie w draperii w prawo.

Rv.: [PIETAS], Pietas stojąca w lewo podnosi rękę nad płonącym ołtarzem i trzyma pudełko z kadzidłem.

Długoleśka, gm. loco, pow. wrocławski — okolica

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz, denar, 179 r., Rzym, RIC III 403.

Av.: M AVREL AN-TONINVS AVG, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: TR P XXXIII IMP X COS III P P, Salus siedząca w lewo karmi węża owiniętego wokół ołtarza.

Iwiny, gm. Siechnice, pow. wrocławski

M.: nieznanne, monety znaleziono w obrębie ok. 10 m. **D.:** nie później niż grdzień 2012 r. (moneta nr 2) i styczeń 2013 r. (moneta nr 1). **L.:** 2 monety.

1. *Rzym*, Karakalla, denar, 210–213 r., Rzym, ↑↑, RIC IV 213.

Av.: ANTONINVS PIVS – [AVG] BRIT, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: FI[DEI] – EX-ERCITVS, Fides stojąca w lewo trzyma godło wojskowe i orła legionowego, z prawej kolejne godło wojskowe.

Moneta ułamana (brak ok. 1/5 krążka).

2. *Rzym*, Konstantyn I, Ae 3 (follis), 326 r., Rzym, ↑↑, RIC VII 287.

Av.: CONSTAN-TINV[S AV]G, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: PROVIDEN-TIAE AVGG, brama obozowa z dwoma wieżyczkami, powyżej gwiazda, w odcinku wieniec pomiędzy literami R-P.

W monecie wykonano otwór (obecnie przerwany) umiejscowiony nad głową cesarza na awersie.

Jaroszówka, gm. Chojnów, pow. legnicki

M.: nieznanne na terenie lasu. **D.:** czerwiec 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Aleksander Sewer, sesterc, 231–235 r., Rzym, 28 mm, RIC IV 648.

Av.: IMP ALEXANDER PIVS AVG, popiersie w wieńcu i w draperii w prawo.

Rv.: SPE[S P]VBL[ICA], Spes krocząca w lewo trzyma kwiat i unosi połą szaty, po bokach S-C.

Głógów, m. pow. — okolica

I. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż październik 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Wespazjan, denar, 76 r., Rzym, RIC II₂ 849.

Av.: IMP CAESAR VESPASIANVS AVG, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: IOVIS – CVSTOS, Jowisz stojący na wprost składa ofiarę nad ołtarzem i trzyma długie berło.

II. M.: nieznanne. **D.:** maj 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian (Eliusz Cezar), denar, 137 r., Rzym, RIC II 436.

Av.: L AELIVS – CAESAR, głowa w prawo.

Rv.: TR POT – COS II, w odcinku CONCORD, Concordia siedząca w lewo trzyma paterę i opiera łokieć na rogu obfitości opartym na kolumnie.

III. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż sierpień 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Klodiusz Albin, denar, 193–195 r., Rzym, 18 mm, RIC IV 11a lub b.

Av.: [...]BIN CAES, głowa w prawo.

Rv.: [ROMAE AET]JERNAE, Roma siedząca w lewo na tarczy trzyma palladium i długie berło.

Gnojno, gm. Konstantynów, pow. biański

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż sierpień 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Wespazjan (Tytus), denar, 77–78 r., Rzym, RIC II₂ 951.

Av.: T [CAES]AR IMP – VESPASI[ANVS], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: COS VI w odcinku, zaprzęg wołów.

Katowice, pow. grodzki — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż grudzień 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz, denar, 176–177 r., Rzym, RIC III 378.

Av.: [M ANTONI]NVS AVG – GERM SARM, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: [TR P XXXI IMP] VIII COS III P P, Wiktoria krocząca w lewo trzyma wieniec i liść palmowy.

Kąty Wrocławskie, m., pow. wrocławski — okolica

M.: wzniesienie usytuowane ok. 400 m od rzeki Strzegomki. **D.:** marzec 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar (subaeratus?), 125–128 r. (?), Rzym, 18 mm, RIC II 152(?) lub 160(?).

Av.: [...]DRIANV[...], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: COS – [...], Minerwa (?) lub Roma (?) stojąca w prawo trzyma włócznię i nieokreślony atrybut.

Korytnica, gm. loco, pow. węgrowski — okolica

M.: nieznane, oddalone ok. 1 km od rzeki Liwiec. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 134–138 r., Rzym, RIC II 343.

Av.: HADRIANVS – AVGVSTVS P P, głowa w wieńcu w prawo z draperią na lewym ramieniu.

Rv.: [C]OS – III, Pudicitia w welonie siedząca w lewo.

Lelów, gm. loco, pow. częstochowski — okolica

I. M.: nieznane. **D.:** nie później niż lipiec 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz (Faustyna Młodsza), denar, 161–175 r., Rzym, 17 mm, RIC III 669.

Av.: FAVSTINA – [AVGVS]TA, popiersie w draperii w prawo.

Rv.: [CE]RES, Ceres siedząca w lewo trzyma kłosa zboża i krótką pochodnię.

Moneta ułamana (brak ok. 1/3 krążka).

II. M.: nieznane. **D.:** nie później niż wrzesień 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Septymiusz Sewer, denar, 196–197 r., Rzym, 17 mm, RIC IV 84.

Av.: [L SEPT SE]V PERT AVG IM[P VIII], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: [P] M TR P IIII – COS II P P, Fortuna stojąca w lewo trzyma ster oparty na globie i róg obfitości.

Mielnik, gm. loco, pow. siemiatycki

M.: nieznanne w pobliżu wsi. **D.:** wiosna 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Nieokreślony władca, denar (określenie według znalazcy, bliższych danych brak).

Namysłów, m. pow.

M.: przedmieścia w granicach administracyjnych miasta. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta. **Kom.** kilka lat wcześniej w odległości ok. 500 m znaleziono inną monetę rzymską.

Rzym, Wespazjan, denar, 76 r., Rzym, 19 mm, 2,1 g, RIC II₂ 850.

Av.: IMP CAESAR [VE]SPASII[ANVS AVG], głowa w wieńcu w lewo.

Rv.: [IOVIS CVSTOS], Jowisz stojący na wprost składa ofiarę nad ołtarzem i trzyma długie berło.

Nowy Żmigród, gm. loco, pow. jasielski

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż lipiec 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius, denar, 138–161 r., Rzym, 16 mm, RIC III ?.

Av.: [...]VS P[...], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, stojąca postać kobieca trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

Ochoża, gm. Wierzbica, pow. chełmski

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż styczeń 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 119–122 r., Rzym, RIC II 100.

Av.: [IMP] CAESAR TRA[IAN HADRIANVS AVG], popiersie w wieńcu w prawo z draperią na lewym ramieniu.

Rv.: P M TR P – [COS III], Spes krocząca w lewo trzyma kwiat i unosi poję szaty.

Opoczno, m. pow. — okolica

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż listopad 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz, denar, 166 r., Rzym, RIC III 163.

Av.: [M] ANTONINVS AVG ARM – PART[H MAX], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: TR P XX IMP IIII COS III, Wiktorja stojąca na wprost trzyma liść palmowy i podtrzymuje tarczę z napisem VIC / PAR opartą na palmie.

Osiek, m., pow. staszowski

M.: nieznane. **D.:** nie później niż lipiec 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Tytus, denar, 80 r., Rzym, RIC II₂ 113.

Av.: IMP TITVS CAES VESPASIAN AVG P M, głowa w wieńcu w lewo.

Rv.: TR P IX IMP XV COS VIII P P, delfin owinięty wokół kotwicy.

Płock, pow. grodzki — okolica

M.: nieznane, kilka kilometrów na północ od miasta. **D.:** nie później niż październik 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 134–138 r. (?), Rzym, 17 mm, RIC II 330(?).

Av.: [...] – AVG [...], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, Minerwa (?) stojąca w prawo trzyma włócznię i opiera się na tarczy (?).

Moneta ułamana (brak ok. 1/4 krążka).

Poborszów, gm. Reńska Wieś, pow. kędzierzyńsko-kozielski

M.: nieznane miejsce w pobliżu rzeki Odry. **D.:** listopad 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, nieokreślony władca z IV–V w., Ae 2, nieokreślona mennica, 21 mm, RIC ?.

Av.: DN [...] AVG, popiersie w diademie, w zbroi i w draperii w prawo.

Rv.: Nieczytelny.

Poświętne, gm. loco, pow. wołomiński

M.: nieznane. **D.:** nie później niż luty 2013 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, AE-24 (as? lub dupondius?), 98–117 r., Rzym (?), 24 mm, RIC II ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, popiersie w draperii (?) w wieńcu lub w koronie promienistej.

Rv.: Nieczytelny.

Promna, gm. loco, pow. białobrzeski — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius lub Marek Aureliusz (Faustyna Młodsza), denar, 147–180 r. (określenie według znalazcy, bliższych danych brak).

Pruszwice, gm. Długoleka, pow. wrocławski

M.: nieznane. **D.:** nie później niż październik 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Filip Arab, sesterc, 244–249 r., Rzym, 28 mm, 19,0 g, RIC IV 187 lub 189.

Av.: IMP M IVL PHILIPPVS AVG, popiersie w wieńcu i w draperii w prawo.

Rv.: S[AL]VS AV[...], Salus stojąca w lewo karmi węża owiniętego wokół ołtarza i trzyma ster, po bokach S–[C].

Radziechowice Drugie, gm. Ładzice, pow. radomszczański

M.: pola orne w obrębie ok. 200–300 m. **D.:** jesień 2010 r. (moneta nr 2) i styczeń 2012 r. (moneta nr 1). **L.:** 2 monety.

1. *Rzym*, Antoninus Pius, denar, 148–149 r., Rzym, RIC III ?.

Av.: ANTONINVS AVG – PIVS P M TR P XII, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys postaci kobiecej (?) w lewo.

2. *Rzym*, Antoninus Pius, denar, 139–161 r., Rzym, RIC III ?.

Av.: [A]NTONINVS AVG – [...], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, postać kobieca stojąca w lewo trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

Rypin, m. pow. — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż lipiec 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius (Marek Aureliusz), denar, 145–147 r., Rzym, RIC III 429a.

Av.: AVRELIVS CAE-SAR AVG PII F, głowa w prawo.

Rv.: COS – II, Honos stojący w lewo trzyma gałązkę i róg obfitości.

Skalka, gm. Kąty Wrocławskie, pow. wrocławski

M.: na wschód od wsi w stronę Kębłowic. **D.:** nie później niż luty 2013 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, denar subaeratus, 101–111 r., Rzym, RIC II 52 lub 80.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, popiersie w wieńcu w prawo z draperią na lewym ramieniu.

Rv.: [...] M TR [...], Mars kroczący w prawo trzyma włócznię i trofea.

Słochy Annapolskie, gm. Siematycze, pow. siemiatycki

M.: pole orne na północ od wsi, ok. 50 m od miejsca znalezienia skarbu denarów rzymskich (materiał przygotowywany do publikacji). **D.:** nie później niż wrzesień 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, AE-34 (sesterc?), 117–138 r., Rzym (?), 34 mm, RIC II ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, popiersie w wieńcu (?) i w draperii (?) w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys stojącej postaci.

Sochaczew, m. pow. — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż wrzesień 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 134–138 r., Rzym, RIC II 290.

Av.: [HADRIANVS] – AVG COS III P P, głowa w prawo.

Rv.: V[OTA PVBL]ICA, Cesarz stojący w lewo składa ofiarę z patery nad ołtarzem.

Stanisławów, gm. loco, pow. miński — okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż maj 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius (Marek Aureliusz), denar, 158–159 r., Rzym, RIC III 1230.

Av.: AVRELIVS CAES – AVG PII F, głowa w prawo.

Rv.: TR POT XIII – COS II, Virtus w hełmie stojąca w prawo, ze stopą na hełmie, trzyma włócznię i parazonium.

Stara Róża, gm. Stoczek Łukowski, pow. łukowski

M.: nieznane. **D.:** nie później niż grudzień 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius, denar, 138–161 r., Rzym, RIC III 136.

Av.: [A]NTONINVS – [AVG PIVS P P], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: COS – [IIII], uściśnięte dłonie trzymają kaduceusz i kłosa zboża.

Moneta ułamana (brak ok. 1/3 krążka).

Starawieś, gm. Liw, pow. węgrowski — okolica

I. M.: nieznane miejsce w pobliżu rzeki Liwiec. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 119–122 r., Rzym, RIC II ?.

Av.: [IMP CAESA]R TRAIAN HADRIANVS [AVG], popiersie w wieńcu, w draperii w prawo.

Rv.: [P M TR P COS] III, postać kobieca stojąca w lewo trzyma nieokreślony atrybut i róg obfitości.

II. M.: nieznanne miejsce w pobliżu rzeki Liwiec. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz, denar (określenie według znalazcy, bliższych danych brak).

Stęblów, gm. Krapkowice, pow. krapkowicki

M.: nieznanne miejsce w pobliżu rzeki Osobłogi; monety znaleziono w obrębie ok. 15 m. **D.:** styczeń 2012 r. **L.:** 2 monety.

1. *Rzym, Trajan, denar, 112–117 r., Rzym, RIC II 252.*

Av.: IMP TRAIANVS AVG GER DAC P M TR P COS VI P P, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: DIVVS PATE[R TRAI]A]N, Trajan Starszy siedzący w lewo trzyma patelnię i długie berło.

2. *Rzym, Antoninus Pius (Marek Aureliusz), denar, 145–147 r., Rzym, RIC III 429a.*

Av.: AVRELIVS CAE-SAR AVG PII F, głowa w prawo.

Rv.: COS – II, Honos stojący w lewo trzyma gałązkę i róg obfitości.

Świdnica, m. pow. — okolica

I. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż styczeń 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, denar, 103–117 r., Rzym, 18 mm, RIC II ?.

Av.: [...]G GER DAC[...], popiersie w wieńcu w prawo z draperią na lewym ramieniu.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys stojącej postaci.

II. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż sierpień 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 119–122 r., Rzym, RIC II 101.

Av.: [IMP CAESAR TRAIAN H]AD[RIANVS AVG], głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: [P M TR P COS III], Wiktoria lecąca w prawo trzyma trofeum.

Turawa, gm. loco, pow. opolski — okolica

M.: monety znaleziono w różnych miejscach nad Jeziorem Turawskim. **D.:** listopad 2011 r. (moneta nr 2), zima 2011/2012 r. (moneta nr 1), wrzesień 2012 r. (moneta nr 3). **L.:** 3 monety osobno.

1. *Rzym, Hadrian*, denar, 119–122 r., Rzym, 2,2 g, RIC II 117.

Av.: IM[P] CAESAR TRAIAN HADRIANVS [AVG], popiersie w wieńcu w prawo z draperią na lewym ramieniu.

Rv.: P M TR P – [COS] III, w docinku [CLEM], Clementia stojąca w lewo składa ofiarę z patery nad ołtarzem i trzyma berło opierając się na kolumnie.

2. *Rzym, Hadrian*, denar, 125–128 r., Rzym, RIC II 154.

Av.: H[ADRI]ANVS – AVGVSTVS, głowa w wieńcu prawo.

Rv.: COS – III, Minerwa stojąca w lewo trzyma włócznię skierowaną w dół i tarczę.

3. *Rzym, Hadrian*, denar, 134–138 r., Rzym, 2,0 g, RIC II 268(?).

Av.: [HADRIANV]S – AVG COS III P P, głowa w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, Salus (?) stojąca w lewo trzyma nieokreślone atrybuty, z lewej ołtarz (?).

Tworzyjanów, gm. Marcinowice, pow. świdnicki (woj. dolnośląskie)

M.: nieznane. **D.:** nie później niż październik 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, denar, 103–117 r. (?), Rzym, RIC II ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys postaci męskiej (?) stojącej w lewo. Moneta ułamana (brak ok. 1/2 krążka).

Uhowo, gm. Łapy, pow. białostocki

M.: nieznane nad rzeką Narew. **D.:** nie później niż lipiec 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Hadrian (Sabina), denar, 128–134 r., Rzym, RIC II 398.

Av.: SABINA AVGVSTA – HADRIANI AVG P P, głowa w diademie w prawo.

Rv.: CONCOR-DIA AVG, Concordia siedząca w lewo trzyma paterę i opiera łokieć na figurce Spes, pod krzesłem róg obfitości.

Węgrów, m. pow. – okolica

M.: nieznane. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Nieokreślony władca (lata 60.–90. III w.), antoninian, nieokreślona mennica, 20 mm, 2,4 g, RIC ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, popiersie w koronie promienistej w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys stojącej postaci.

Wielgie, gm. loco, pow. lipnowski — okolica

I. M.: nieznane. **D.:** nie później niż wrzesień 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Otho, denar, 69 r., Rzym, RIC I 5 odm.

Av.: IMP OTHO CAESAR AVG TR P, głowa w prawo.

Rv.: PAX [ORBIS TER]RARVM, Pax stojąca w lewo trzyma gałązkę i kaduceusz.

II. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż czerwiec 2011 r. **L.:** 1 moneta. **Kom.** niewykluczone, że moneta trafiła do muzeum we Włocławku.

Rzym, Trajan, denar, 98–117 r., Rzym, RIC II ?.

Av.: Legenda otokowa nieczytelna, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, uskrzydłona Wiktoria (?) stojąca lub krocząca w lewo.

Wólka, gm. loco, pow. lubelski

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż wrzesień 2011 r. **Ok.** podczas prac rolnych. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Trajan, denar, 98–99 r., Rzym, RIC II 21.

Av.: IMP CAES NERVA TRAIAN AVG GERM, głowa w wieńcu w prawo.

Rv.: PONT MAX TR POT COS II, Westa siedząca w lewo trzyma paterę i pochodnię.

Wrocław, pow. grodzki — okolica

I. M.: nieznanne. **D.:** kilka lat przed 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius (Faustyna Starsza), denar, 141–161 r., Rzym, 17 mm, RIC III 384a.

Av.: [DIVA] – FAVS[TINA], popiersie w prawo.

Rv.: [CO]NSE[CR]AT[IO], paw kroczący w prawo z głową w lewo.

II. M.: nieznanne. **D.:** nie później niż październik 2011 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Antoninus Pius (Antoninus Pius i Marek Aureliusz), denar, 140 r., Rzym, RIC III 417a.

Av.: ANTONINVS AVG PI-VS P P TR P COS III, głowa Antoninusa Piusa w wieńcu w prawo.

Rv.: AVRELIVS CAE-SAR AVG PII F COS, głowa Marka Aureliusza w prawo.

Wyszków, m. pow. — okolica

M.: nieznanne. **D.:** nie później niż listopad 2012 r. **L.:** 1 moneta.

Rzym, Marek Aureliusz? (Faustyna Młodsza? lub Lucylla?), denar, 161–180 (?) r., Rzym, RIC ?.

Av.: [...]VGV[...], popiersie cesarzowej uczesanej w kok, w draperii w prawo.

Rv.: Legenda otokowa nieczytelna, zarys postaci siedzącej w lewo.
 Moneta ułamana (brak ok. 1/3 krążka).

Żuzela, gm. Krapkowice, pow. krapkowicki

M.: pole orne pomiędzy miejscowościami Żuzela i Żywocice. **D.:** marzec 2012 r.
L.: 1 moneta.

Rzym, Hadrian, denar, 134–138 r., Rzym, RIC II 248.

Av.: [HADRIA]NVS – AVG COS III P P, głowa w prawo.

Rv.: FORTVNAE REDVCI, Fortuna stojąca w lewo trzyma róg obfitości i ściska rękę cesarzowi stojącemu w prawo.

Arkadiusz Dymowski

Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, pow. kazimierski

M. na południe od drogi wiodącej z Kazimierzy Wielkiej do miejscowości Krzyż (stanowisko 2). **D.:** po 1997 r. **L.:** 4 monety.

1. *Cesarstwo Rzymskie, Trajan, denar, men. Rzym, 114–117 r., RIC II, s. 269, nr 361.*

Av.: [IMP CAES NER] TRAIAN OP[TIM AVG GERM DAC], popiersie Trajana w wieńcu laurowym w prawo.

Rv.: PARTHICO P M T / R P COS VI P P SPQR, w polu: PRO / VID rozdzielone przez postać Providentii stojącej w lewo, która w lewej ręce trzyma berło, prawą wskazuje glob.

Srebro, 2,435 g, 16,89/17,92 mm, h 8 (ryc. 1).

Ryc.1. Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, denar Trajana. Skala 1:1

2. *Cesarstwo Rzymskie, Marek Aureliusz (Faustyna Młodsza), denar, men. Rzym, 161–176 r., RIC III, s. 269, nr 677.*

Av.: FAVSTINA AVGV[STA], popiersie Faustyny w prawo.

Rv.: F[EC]VND[ITAS], Fecunditas stojąca w prawo, trzymająca berło i dziecko.

Srebro, 2,523 g, 17,10/18,08 mm, h 6 (ryc. 2).

Ryc. 2. Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, denar Marka Aureliusza. Skala 1:1

3. *Cesarstwo Rzymskie*, Marek Aureliusz (Faustyna Młodsza), denar, men. Rzym, 161–176 r., RIC III, s. 269, nr 677.

Av.: FAVSTINA AVGVSTA, popiersie Faustyny w prawo.

Rv.: FECVNDITAS, Fecunditas stojąca w prawo, trzymająca berło i dziecko. Srebro, dane metrologiczne nieznane (ryc. 3).

Ryc. 3. Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, denar Marka Aureliusza. Skala 1:1

4. *Cesarstwo Rzymskie*, Antoninus Pius, AE, men. Anchialus (Ulpia Anchialus), 138–161 r., AMNG II, s. 220, nr 414, tabl. 6:3; Varbanov, s. 16, nr 42.

Av.: ΑΔΡ Α[Ν]ΤΩ[Ν]ΕΙΝΟC lub ΝΙΝΟC [ΣΕ]Β, głowa Antonina Piusa w prawo, wokoło obwódka perełkowa.

Rv.: ΟΥΛ[Π] [ΑΓΧ] / ΙΑΛΕΩΝ, Artemida krocząca w prawo, w lewej ręce trzyma łuk, prawą wyciąga strzałę z kołczanu na plecach¹.

Brąz, 5,190 g, 20,94/22,26 mm (ryc. 4).

¹ Rekonstrukcja napisu otokowego z awersu przywołana w opisie monety jest bardzo prawdopodobna, choć z uwagi na jej słaby stan zachowania, nie całkiem pewna. Wątpliwości wynikają z tego, że w przedstawionej tu wersji legenda z awersu nie ma odpowiednika wśród publikowanych dotychczas wariantów tej monety. Na awersie okazów zaliczonych do typu AMNG II, nr 414, o analogicznym rewersie, jak opisywany tu egzemplarz, znajduje się napis ΑΥΤ ΑΔΡΙΑ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CEB. W przypadku znaleziska z Jakuszowic mielibyśmy więc do czynienia z nienotowaną dotychczas jego wersją skróconą. Z całą pewnością nie jest on taki, jak na egzemplarzach typu AMNG 415 (ΑΥΤ ΚΑΙCΑΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC, na rewersie – ΑΝΧΙΑ / ΛΕΩΝ), a także w przypadku wariantu tej samej monety odnotowanego w katalogu Ivana Varbanova pod numerem 41 (ΑΥΤ Κ ΑΔΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΝΟC).

Ryc. 4. Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, AE Antoniusa Piusa. Skala 1:1

Kom.: Osada kultury przeworskiej na stanowisku 2 była badana archeologicznie w latach 1982–1996. Pomimo bardzo znacznego przyrostu antycznych źródeł znaleziskowych z ziem Polski, rejestrowanego w ciągu ostatnich kilku lat, monety rzymskie z tej osady tworzą wciąż jeden z najliczniejszych zbiorów pojedynczych znalezisk tego rodzaju zarejestrowanych na terenach środkowoeuropejskiego Barbaricum — a niewątpliwie najliczniejszy na obszarach zachodniej Małopolski, objętych w okresie wpływów rzymskich osadnictwem kultury przeworskiej. Wraz z publikowanymi egzemplarzami liczba monet rzymskich z tego stanowiska wynosi obecnie 113. Monety Trajana i Marka Aureliusza powiększyły i tak już najliczniejszą w tym zbiorze grupę, jaką stanowią denary z II w. Wśród dotychczasowych znalezisk z Jakuszowic monety Trajana reprezentowane były przez 14 denarów i subaeratów (15,5% całego zbioru), Marka Aureliusza dla Faustyny Młodszej przez jeden denar i dwa subaeraty. Niewątpliwie najciekawszym z prezentowanych znalezisk jest brąz autonomiczny trackiego miasta Anchialus. Zbiór monet Antonina Piusa, w tym wybijanych dla Faustyny Starszej, Młodszej oraz Marka Aureliusza, liczył dotychczas 28 egzemplarzy (31,1% wszystkich znalezisk), w tym dwa asy. Oprócz tych ostatnich monety brązowe z osady w Jakuszowicach reprezentowane były jeszcze przez trzy egzemplarze, w tym jeden prowincjonalny — monetę Karakalli wybitą w Cezarei Kapadockiej. Brązy autonomiczne z mennic bałkańskich na tym stanowisku nie zostały wcześniej zarejestrowane. Na terenach objętych osadnictwem kultury przeworskiej należą one do znalezisk rzadkich. Znacznie częściej znajdowane są natomiast na obszarach kultury bogaczewskiej i bezpośrednio z nią sąsiadujących. Stosunkowo niedaleko od Jakuszowic, na osadzie kultury przeworskiej w miejscowości Opatkowice, pow. proszowski, znaleziono macedońską monetę autonomiczną z 242 r., a także as Antonina Piusa.

Marcin Rudnicki

Stawy, gm. Imielno, pow. jędrzejowski

M.: południowa część wapiennego wzngrza położonego na środku doliny Nidy, około 2 km na wschód od wsi Stawy, nieopodal grodziska wczesnośredniowiecznego. **D.:** 2005 r. **Ok.:** niejasne; w sierpniu 2005 r. anonimowy znalazca dostarczył monety archeologom prowadzącym badania w Pełczyskach. **L.:** 2 monety. **Zb.:** Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

1. *Samanidzi*, Ismail ibn Ahmad (279–295 AH / 892–907 AD), dirhem, men. Samarqand, 286 AH (899–900 AD).

Av.: leg. 2: Samarqand, 286 H.

Rv.: leg. 1: al-Mu'tadid, Ismail ibn Ahmad, obwódka liniowa. Srebro, 2,666 g, 25,16–26,76 mm. SICE 1042-1050 (ryc. 5).

Ryc. 5. Stawy, gm. Imielno, pow. jędrzejowski Dirhem Ismaila ibn Ahmada. Skala 1:1

2. *Samanidzi*, Ahmad ibn Ismail (295–301 AH / 907–913 AD)?, dirhem, men. Samarqand, ok. 295–299 AH (907–912 AD).

Av.: leg. 2: Samarqand, pojedyncza obwódka liniowa. Obwódka awersu w Samarqandzie od ok. 294 H (SICE 1099, 1102).

Rv.: podwójna obwódka liniowa.

Srebro, fragment ok. ¼ monety, 0,730 g, 10,63/21,39 mm. SICE 1427–1428, 1431–1462 (ryc. 6).

Ryc. 6. Stawy, gm. Imielno. Fragment dirhema Ahmada ibn Ismaila. Skala 1:1

Kom.: Fragment dirhema (nr 2), oprócz nazwy mennicy nie zawiera żadnych danych metrykalnych. Przesłanką przemawiającą za przypisaniem jego do panowania Ahmada ibn Ismaila jest obecność pojedynczej obwódki liniowej na awersie

oraz podwójnej obwódki liniowej na rewersie. Ten rodzaj ozdobników pojawia się co prawda na dirhemach z Samarqandy w ostatnim roku panowania Ismaila ibn Ahmada (294 AH / 906/7 AD), jednak jest niemal obowiązujący w tej mennicy w czasie rządów Ahmada ibn Ismail (do 299 AH / 911/12 AD).

Znalezisko dwu pojedynczych dirhemów nieopodal grodziska Stawy jest zjawiskiem wartym odnotowania, bowiem o ile w dzielnicach północnych monety tego rodzaju występują stosunkowo powszechnie, o tyle odnalezienie dwóch pojedynczych dirhemów w Małopolsce jest rzadkością.

Mateusz Bogucki, Marcin Rudnicki

Wilanów, pow. grodzki Warszawa

M.: stanowisko Wilanów 13 („Pasieka”), osada wczesnośredniowieczna², obiekt 76. **D.:** przed czerwcem 2013 r. **Ok.:** badania archeologiczne kierowane przez doc. dra Adama Walusia. **L.:** 1 moneta. **Zb.:** Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Ryc. 7. Wilanów, pow. grodzki Warszawa. Denar Ottona III i Adelajdy. Skala 1:1

Saksonia wschodnia (Ostfalia), Otto III i Adelajda, denar, 995–ok. 1040, men. Goslar lub okoliczny ośrodek.

Av.: \IGRA+RCX+, w kątach litery X kropki; w polu krzyż, w jego kątach O D D O; pod pierwszym D kropka, pod drugim O dwie kropki, na drugim D przypuszczalnie drobne pęknięcie stempla.

Rv.: \ÆAHLH, kaplica z belkami zaznaczonymi na fasadzie, pośrodku trójliść na cienkim trzonku.

Brzeg oklepany, niedobite przykrawędne partie stempla. Jedno nacięcie na awersie, moneta lekko wygięta. Srebro, 0,940 g, 18,2 mm, Hatz 1991, s. 55, typ III.10d (ryc. 7).

Borys Paszkiewicz

² W sprawie dawnych badań tego stanowiska zob. Młynarczyk 1980, s. 197–205.

Karniów (Krnov), Moravskoslezský kraj, Republika Czeska — okolica

M.: zamek w okolicy Karniowa. **D.:** marzec 2012 r. **Ok.:** budowa zaplecza gospodarczego; monety zebrane z zalesionego obszaru ok. 40×60 m. **L.:** 13 monet całych i 1 połowa, pojedynczo. **Zb.:** prywatne.

Ryc. 8. Karniów-okolice. Przepuszczalny denar krakowski Wacława II. Skala 1:1 i 2:1

Czechy, Wacław II (1278–1305), gr praskie (3+1 połowa); parwusy praskie (8). *Czechy* (?), Ferdinand II (1620–1637).

Polska(?), Wacław II (1300–1305)?, Kraków?, denar.

Av.: Otok perełkowy, Orzeł.

Rv.: Otok perełkowy, Orzeł.

Lekko zatarty, srebro, 0,14 g, 12–12,4 mm (ryc. 8).

Kom.: Nie notowany do tej pory typ monety, przypuszczalnie polskiej. Orzeł wykazuje podobieństwo do tych na denarach krakowskich Wacława II, ale zwraca uwagę bardzo niska waga dobrze zachowanej monety, niemająca odpowiednika w czasach Wacława II w żadnej polskiej prowincji.

BRP.

Pasikurowice, gm. Długoleka, pow. wrocławski

M.: na obszarze majątności. **D.:** krótko przed 1707. **Kontekst:** pod kamieniem. **L.:** nieznana, lecz niemała. **Zab.:** garnuszek. **Tpq:** 1300. **Zb.:** właściciel majątności Pasikurowice, Carl Friedrich von Hörnick, przesłał rektorowi Gymnasium Illustre w Oleśnicy, Johannesowi Sinapiusowi, do zbioru osobliwości. Dalsze losy nieznane³.

Czechy, Wacław II, gr praskie (nieznana liczba).

³ W pracy M e n c f e l a 2010, Sinapius jest wprawdzie często cytowany jako informator o obcych kolekcjach, jednakże nie jako właściciel zbioru; być może więc chodzi o zbiór gimnazjalny czy wręcz o sławną księżącą oleśnicką kunstkamerę, roztrwonioną w XIX w.; zob. R u d n i c k i 2012, s. 167, 169.

Kom: oryginalna wiadomość brzmi: *...Dergleiche Groschen von König Wenceslao II. hat man vor kurtzer Zeit im Oelßnischen Fürstenthum zu Paschkerwitz in einem Töpfchen unter einem beym aufgraben abgeweltzten Steine gefunden, so mir von Herrn Carl Friedrichen von Hörnick, ermeldten Rittersitzes Erbherrn, zur Curiosité zugeschickt und communiciret worden. Dieser Groschen mag des guten Silbers wegen, wohl eines Fünffböhmers [moneta 15-krajcarowa] werth seyn, hat auff der ersten Seite die Böhmishe Crone, umb dieselbe stehet: Wenceslaus 2dus. besser aussen umbher: Dei graa Rex Bohemiae. Auff dem Revers der Böhmishe Löw. Umschrift: Grossi Pragenses*⁴. Jak widać, odpis legendy był przepisany z notatek, a nie z obserwacji monety (nierozwinięty skrót). Ubytek w „gratia” sugeruje, że wzorcowa moneta nie była w pełni czytelna. Pozwala to sądzić, że skarb mógł być późniejszy od panowania Wacława II i zawierać monety innych władców, jednak z braku pozytywnych danych na ten temat nie można tego potwierdzić. Zakrywający skarb kamień musiał być duży, skoro został „odtoczony” (*abgeweltzt*).

Borys Paszkiewicz

Wrocław, m., pow. grodzki

I. M.: Stare Miasto. **D.:** przed 2011 r. **Ok.:** nieznane. **L.:** 1 moneta. **Zb.:** prywatne.

Wrocław, Wacław IV (1378–1419), halerz z nibyczwórbiciem, 1417–1420⁵

Av.: W-R-W-R, w kwadracie Lew z podwójnym ogonem, stojący.

Rv.: M-W-M-W, w kwadracie Orzeł śląski z przepaską na piersi, z głową w lewo.

Srebro, lekko zatarty, 0,41 g, 13,2 mm; Friedensburg 1931, poz. 97 (ryc. 9).

Ryc. 9. Wrocław, m., pow. grodzki. Halerz wrocławski Wacława IV. Skala 1:1 i 2:1

⁴ Sinapius 1707, s. 548.

⁵ Chronologia na podstawie: Marek, Paszkiewicz 2012, s. 255–268.

II. M.: ul. Sudecka, relikty zabudowy mieszkalnej. Część spągowa wnętrza komina kamienicy zniszczonej w 1945 r. **D.:** ok. 2010 r. **Ok.:** wykop budowlany. **L.:** 1 liczman. **Zb.:** prywatne.

Fürth lub Norymberga, J. M. Zeiser, liczman typu „księżyc-słońce-gwiazdy”, 1790–1800.

Av.: J. M. ZEISER ★ RECH. ★ PFENN. ★, po lewej pół słońca z twarzą i promieniami, po prawej sierp księżyca, pomiędzy nimi pięć pięcioramiennych gwiazd.

Rv.: PLUS ULTRA, trójmasztowa koga na falach.

Mosiądz, lekko zgięty na krawędzi, 0,84 g, 19,1 mm (ryc. 10).

Ryc. 10. Wrocław, m., pow. grodzki. Liczman z Fürth lub Norymbergi. Skala 1:1

Kom.: Mitchiner 1988 nie zna tego typu; podobny do poz. 2205, s. 603.

Paweł Duma

Chojnik, zamek, pow. grodzki Jelenia Góra

M.: zamek. **D:** lipiec 2013. **Ok.:** badania archeologiczne prowadzone pod kierunkiem prof. dra hab. Jerzego Piekalskiego z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. **L.:** 2 monety pojedynczo. **Zb.:** Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Ryc. 11. Jelenia Góra, pow. grodzki. Dreier Henryka hr. Stolbergu-Wernigerode.

Skala 1:1

1. *Stolberg-Wernigerode*, Henryk (1538–1572), Dreier 1556. Saurma 4321/2298.

Av.: Tarcza sześciopłowa, nad nią gwiazdka i nieczytelne litery, z boków 5–6.

Rv.: Hełm z labrami i pióropuszem z pawich i strusich piór $\frac{3}{4}$ w lewo.

Srebro, 0,746 g, 17,8 mm. Międzymurze, strona zachodnia: wykop III, jednostka stratygraficzna 2, nr inw 30/W⁶ (ryc. 11).

Ryc. 12. Jelenia Góra, pow. grodzki. Denar czeski Macieja Korwina lub Władysława II. Skala 1:1

2. *Czechy*, władca nieokreślony (Maciej Korwin lub Władysław II), okrągły peníz (denar), ok. 1470–1482, mennica nieokreślona (Kutná Hora? Český Krumlov? Cheb?).

Av.: Lew w koronie, z rozdwojonym ogonem, w lewo, z grzywą z 4+4 księżyców. Hána seria paralelna G.1.

Rv.: Pusty.

Srebro, 0,409 g, 14,2 mm. Międzymurze, strona wschodnia: wykop II, jednostka stratygraficzna 5, nr inw 14/W (ryc. 12).

Borys Paszkiewicz

Kołobrzeg., m. pow.

M.: nieznanne. **D:** nie później niż maj 2013 r. **L.:** 1 moneta. **Ok.** nieznanne. **Zb.** prywatne.

Ryc. 13. Kołobrzeg, m. pow. Szarf z miasta Rostock z XV (fałszerstwo?). Skala 1:1

Rostock, szarf, XV/XVI w., fałszywy (?), brakteat guziczkowy z teksturową literą *r* z masywnym ogonkiem z ostróżką, miedź (?), 0,340 g, 12,33 mm (ryc. 13). Podobny do Oertzen 202, lecz litera nieforemna a wał otokowy gładki.

Kom. Odmiana nie notowana, wysoka zawartość miedzi, prawdopodobnie fałszerstwo.

S.Śt.

⁶ Za informacje o znalezisku i jego kontekście oraz dane pomiarowe dziękuję p. prof. Jerzemu Piekalskiemu, mgr Annie Łuczak i mgr Magdalenie Konczewskiej.

Gorzów Wielkopolski, pow. grodzki

M.: nieznane. **D:** nie później niż sierpień 2013 r. **L.:** 1 moneta. **Ok.:** nieznane.

Ryc. 14. Gorzów Wlkp., m. pow. Dreier ratyzboński bpa Jerzego von Pappenheim (1548–1563). Skala: 1:1.

Ratyzbona, bp Jerzy von Pappenheim (1548–1563), Dreier (3 halerze) 1554 (?), Saurma 1054/455, brak danych metrologicznych (ryc. 14).

Av.: Tarcza herbowa czteropolowa, nad nią data \\\4.

Rv.: Jabłko panowania zamknięte w czworoboku (z niewidocznymi cyframi 84).

Czesław Kowalczewski

Stanica Starocerkaska, obl. Rostów nad Donem. Znajdzisko trojaka Zygmunta III

M.: 800 metrów na północ od stacji. **D.:** 15 marca 2013 r. **Ok.:** znalezisko przypadkowe na drodze. **L.:** 1 moneta. **Zb.:** prywatne.

Polska, Zygmunt III (1587–1632), trojak koronny, men. Kraków.

Av.: SIG.III.DG.REX.POLEM.DL.

Rv.: .III. 1622. GROSS.ARGE.TRIP.REGN.POLON.

Zatarty i przedziurawiony, srebro, 1,455 g, 20 mm, Kop.Sk. 1228 (ryc.15).

Ryc 15. Stanica Starocerkaska, obl. Rostów nad Donem, trojak koronny Zygmunta III Wazy. Skala: 1:1

Kom.: Prawdopodobnie moneta znalazła się w delcie Donu dzięki Kozakom, którzy w latach 1620–1630 służyli jako wojska zaciężne królów Polski. Trojak ma otwór, stąd pełnił, być może, funkcję kobiecej ozdoby.

Wiaczesław Szczerbakow

Czechy, gm. Słomniki, pow. krakowski

M.: stanowisko 17 w Czechach, AZP 99–58. **D.:** 2014 r. **Ok.:** weryfikacyjne badania powierzchniowe prowadzone przez dra Przemysława Dulębę (Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). **L.:** 1 moneta. **Zb.:** Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Ryc. 16. Czechy, gm. Słomniki, greszel Ludwika Anhalckiej. Skala: 1:1 i 2:1

Księstwo legnicko-brzesko-wołowskie, Ludwika Anhalcka (1672–1680), greszel, men. Brzeg.

Av.: Dwie tarcze herbowe, nad nimi data: 16 73, poniżej rozeta.

Rv.: Orzeł z przepaską na piersi.

Zatarty, srebro, 0,566 g, 10,6 mm, Kop.Sk. 5500 (ryc. 16).

Michał Zawadzki, Przemysław Dulęba

Małujowice, gm. Brzeg, pow. brzeski

M.: na wschód od miejscowości i na północ od byłego lotniska; przy torach. **D.:** 18–19 sierpnia 2012 r. **Ok.:** prospekcja terenowa prowadzona przez Stowarzyszenie „Sakwa” na terenie bitwy małujowickiej. **L.:** 3 monety, 1 żeton. **Zb.:** Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

1. *Brandenburgia*, Fryderyk II (1740–1786), grosz (1/24 talara), 1782, men. Berlin, 1,5 g, 19 mm; Bft 3108.

2. *Brandenburgia*, Fryderyk II, grosz (1/24 talara) fałszywy, 178?, men. Berlin, 1,6 g, 19 mm.

Ryc. 17. Małujowice, żeton (?). Skala 1:1. Rys. Grzegorz Sierocki

3. *Brandenburgia*, Fryderyk II, półgrosz (1/48 talara), 1775, men. Berlin, 0,7g, 18 mm; Bft 3064.

4. Żeton (?) jednostronny, ośmiokątny, dominialny (?), XVIII/XIX w. (?).

W dwóch liniach wybite (prawdopodobnie okrągłym stemplem): w górnej linii MK (monogram) z kropką wewnątrz litery M, w dolnej linii litery WZ/Z lub NZ/Z, lekko pochylone w prawo;

miedź, 1,7 g, 22×22 mm (ryc. 17).

Łukasz Sroka

Gdańsk, pow. grodzki

M.: plaża w Brzeźnie, ok. 300 m od wejścia do Portu Gdańskiego. **Kontekst:** w promieniu kilkuset metrów od znaleziska znajdują się historyczne wraki z XVII–XIX w. **D.:** 26 I 2014 r. **Ok.:** moneta prawdopodobnie wyrzucona przez pogłębiarkę. **L.:** 1 moneta luzem. **Zb.:** prywatne.

Ryc. 18. Gdańsk. ½ pice Kompanii Wschodnioindyjskiej. Skala 1:1. (Fot. MP)

Indie, Prezydencja Bombaju (Brytyjska Kompania Wschodnioindyjska), ½ pice r.? [1791–1794], men. Soho (Birmingham).

Av.: W obwodzie perełkowym godło Kompanii: gmerk w formie cyfry 4 na sercu podzielonym skośnym krzyżem z literami V E I C (*United East India Company*) w polach; poniżej data 179\

Rv.: Waga szalkowa, poniżej arabski napis w perskim literonictwie: „Adil” (sprawiedliwy). Mocno zatarta, miedź, 2,36 g, 19,5 mm, KM 192 (ryc. 18).

M.P.

WYKAZ SKRÓTÓW

- AMNG II — Max L. Strack, *Die antiken Münzen Nord-Griechenlands*, Band II/1: *Thracien*, Berlin 1912.
- Bft — E. Bahrfeldt, *Die Münzen- und Medaillen-Sammlung in der Marienburg*, t. I–VII, Danzig–Königsberg 1901–1929.
- Friedensburg 1931 — F. Friedensburg, *Schlesische Münzen des Mittelalters*, Breslau 1931.
- Hatz 1991 — V. Hatz, *Die Otto-Adelheid-Pfennige in den schwedischen Funden der Wikingerzeit*, [in:] H. Hatz, V. Hatz, U. Zwizcker, N. i Z. Gale, *Otto-Adelheid-Pfennige. Untersuchungen zu Münzen des 10./11. Jahrhunderts*, Stockholm–London 1991 (Commentationes de nummis saeculorum IX–XI in Suecia repertis, Nova Series 7).
- Hána — Jiří Hána, *Západo- a jihočeská mincovní privilegia druhé poloviny 15. století*, Sborník Západočeského muzea v Plzni, 17 (2004), s. 222–235.
- KM — C. L. Krause, C. Mishler, *Standard Catalog of World Coins 1701–1800*.
- Kop.Sk. — E. Kopicki *Ilustrowany skorowidz pieniędzy Polskich i z Polską związanych*, Warszawa 1995.
- Mitchiner 1988 — M. Mitchiner, *Jetons, Medalets & Tokens. The Medieval Period and Nuremberg*, t. 1, London 1988.
- Oertzen — O. Oertzen, *Die mecklenburgischen Münzen des grossherzoglichen Münzkabinetts*, I. Teil, Schwerin 1900, II. Teil, Schwerin 1904.
- RIC — *The Roman Imperial Coinage*, t. I–X (wyd. H. Mattingly, E. A. Sydenham, C. H. V. Sutherland, R. A. G. Carson, P. H. Webb, J. W. E. Pearce, P. M. Brunn, J. P. C. Kent, I. A. Carradice, T. V. Buttrey), London 1923–2007 (RIC II₂ oznacza nowe wydanie 1. części tomu II z 2007 roku).
- SICE — I. Leimus, *Sylloge of Islamic Coins 710/1 – 1013/4 AD*. Estonian Public Collections, Thesaurus Historiae II, Tallinn 2007.
- Saurma — Saurma-Jeltsch – H. Frhr. v. Saurma-Jeltsch, *Die Saurmasche Münzsammlung deutscher, schweizerischer und polnischer Gepräge von etwa dem Beginn der Gro-schenzeit bis zur Kipperperiode*, Berlin 1892.
- Varbanov — I. Varbanov, *Greek Imperial Coins and Their Values, Volume II: Thrace (from Abdera to Pautalia)*, Burgas 2005.

BIBLIOGRAFIA

- Marek L., Paszkiewicz B.
 2012 *Trzy monety średniowieczne z zamczyska Stare Kolnie na Dolnym Śląsku*, WN, LVI, 2012, z. 2, s. 255–268.
- Mencfel M.
 2010 *Skarbce natury i sztuki. Prywatne gabinety osobliwości, kolekcje sztuki i naturalistów na Śląsku w wiekach XVII i XVIII*, Warszawa 2010.

Młynarczyk H.

1980 *Badania wczesnośredniowiecznej osady Warszawa–Wilanów, stan. 13 „Pasięka”, w latach 1976–1978, Sprawozdania Archeologiczne, t. 32, 1980, s. 197–205.*

Rudnicki M.

2012 *Stater celtycki znaleziony w Masłowie, WN, LVI, 2012, z. 2, s. 163–192.*

Sinapius J.

1707 *Olsnographia oder Eigentliche Beschreibung des Oelßnischen Fürstenthums in Nieder-Schlesien, Th. I, Leipzig und Franckfurt 1707.*